

займає робота, кар'єрний ріст та матеріальний добробут, а не оточення та його думка. Істотно змінились стосунки молоді з батьками, адже тепер вони не вважають батьків своїм прикладом для наслідування. Та деколи батьки все ж таки управляють своїми дітьми [3, с. 91].

Зараз молоді люди вважають цінними свої інтереси. Є документальні свідчення того, що ні фінансові, ні філософські питання не відіграють велику роль у їх житті.

Дослідження показують, що перелом світогляду юнаків відбувається з початку 90-х років, коли вони все менше починають засуджувати такі якості як егоїзм, обман та байдужість. Ця проблема почала впливати з корупції в політиці, бізнесі і ті матеріальні труднощі, з якими стикалися підлітки. Все це й призвело до терпимості по відношенню до обману заради грошей, до егоїзму та безвідповідальності. Однак слід зазначити, що спостерігаються й позитивні тенденції. Більшість підлітків вважає, що в майбутньому для них буде головним – сім'я та робота. Ще стало відомо, що у дослідженнях, які проведені у 2000 році стала помітна тенденція молоді до релігії. Внаслідок того, що серед молоді почали розповсюджуватись нові культу і ріст числа релігійних общин [3, с. 89].

Таким чином, функція молоді полягає в соціальному розвитку свого покоління. Норми й цінності молодь черпає у дорослих. Оточення однолітків навчає юнаків практиці моральних норм дорослих. Засвоєння цінностей дозволяє досягти певної внутрішньої незалежності від дорослих, самозатвердити своє Я. Молодь активна, самостійна, здібна, сильна і покладається на свої можливості. Є головним творцем свого життя та щастя. Вміє знаходити спільну мову з оточенням, має розвинене почуття відповідальності за свої дії, вчинки та власні життєві стратегії.

Список використаних джерел

1. Балакірева О. М. Трансформація ціннісних орієнтацій в українському суспільстві. *Український соціум*. 2002. № 1. С. 65-69.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади: навч. - метод. посібник. К.: Либідь, 2003. 344 с.
3. Левковська Н. Динаміка ціннісних орієнтацій молоді. *Політичний менеджмент*. 2006. № 1. С. 85-94.
4. Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект) К. : УІСД, УЦПМ, 2001. 220 с.

Розсудовська Л. М.,

студентка II курсу магістратури, гр. ЗМСРп-191

Науковий керівник – Сила Т. І., канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ПОТРАПИЛИ В СКЛАДНУ ЖИТТЄВУ СИТУАЦІЮ

Для українського суспільства є актуальною проблема неблагополучних сімей. Вона вимагає належного розв'язання проблеми, оскільки сім'я – самий

перший фактор соціалізації дитини, від неї залежить, яким буде наше майбутнє, наше бачення майбутнього.

Аналіз чинного законодавства в Україні приводить до висновку, що неблагополучними є ті сім'ї, в яких порушуються юридичні норми суспільства. Причинами цього можуть бути алкоголізм і наркоманія членів сім'ї, психолого – педагогічна і правова неграмотність, економічні фактори суспільства, хвороби, політична ситуація, насильство, жорстокість, структура таких сімей, соціальний статус членів сім'ї неналежне виховання тощо.

В.М.Шахрай неблагополучні сім'ї поділяє на три групи:

1) превентивні – сім'ї, в яких проблеми мають незначний прояв і знаходяться на початковій стадії неблагополуччя;

2) сім'ї, в яких соціальні та інші протиріччя загострюють взаємостосунки членів сім'ї один з одним і оточенням до критичного рівня;

3) сім'ї, які втратили будь – яку життєву перспективу, інертно відносяться до свого життя та до життя власних дітей .

Особливе місце у роботі з такими сім'ями належить соціальним педагогам, які надають допомогу даній сім'ї, створюють педагогічні умови для її благополуччя, що дозволяє їй членам набути позитивного соціального досвіду, засвоїти соціальні цінності і організувати свою життєдіяльність на цій основі. Дбати, та брати участь у вихованні дитини. Приділяти час та увагу.

На нашу думку, завданням соціальних педагогів у роботі з неблагополучною сім'єю є: - виявлення випадків порушення прав людини в сім'ї, причин неблагополуччя, неналежне виховання дитини, та можлива аморальна поведінка дорослих в таких сім'ях. А головне інформування про них органи влади; А саме-

- профілактика рецидивів порушення прав членів сім'ї у родині та суспільстві;

- пропагування ідеальної моделі сімейного благоустрою, та здорового способу життя;

- правова і психолого – педагогічна просвіта населення з питань сімейного життя та шлюбу, прав людини;

- різноманітна допомога в організації життєдіяльності сім'ї, створенні умов для її функціонування, самореалізації і особистісного розвитку її членів.

Основним змістом соціально – педагогічної роботи з неблагополучною сім'єю складається з: забезпечення сім'ї різними видами соціального обслуговування (соціальної допомоги та соціальних послуг); реабілітаційна та профілактична робота; соціальний супровід окремих категорій сімей; соціальне інспектування неблагополучних сімей.

Ці методи реалізуються в практичній діяльності соціального педагога, шляхом використання різноманітних методів, прийомів і форм соціально – педагогічної роботи.

Соціальне обслуговування неблагополучної сім'ї реалізується шляхом надання різноманітних виплат, та допомоги гарантованих державою в законодавчому порядку; надання малозабезпеченим сім'ям різних видів матеріальної підтримки (одяг, медикаменти, харчування, санаторні путівки,

оздоровлення членів сім'ї тощо);

психологічна підтримка сім'ї в складних життєвих ситуаціях, кваліфікована допомога психолога, конкретне вирішення даної проблеми; - юридичні послуги; організація культурно – освітніх і фізично – оздоровчих послуг членам сім'ї, забезпечення її змістового дозвілля (центри дозвілля, навчальні курси, клуби та гуртки за інтересами, школи молоді сім'ї тощо).

Що стосується соціально – реабілітаційної роботи з такою сім'єю, то насамперед, вона направлена на відновлення виховного потенціалу сім'ї, захист прав членів родини у кризових ситуаціях, зміну соціального та сімейного статусу окремих членів сім'ї. Та допомоги їх вирішення.

Об'єктами соціальної реабілітації в сім'ї є члени родини, які зазнають у ній різних форм психічного, фізичного та сексуального насильства; сім'ї, які за певних умов послабили або неправильно реалізують свою виховну функцію; сім'ї, у яких окремі члени потребують медичної та кваліфікованої реабілітації.

Серед індивідуальних форм роботи, важлива роль належить консультаціям і психотерапевтичним бесідам із батьками, подружжям і дітьми. Розробляються конкретні методи та технології, у вирішенні даної проблеми, тобто необхідно знайти точку відліку від якого моменту почалась проблема. Групові форми передбачають тренінги, які можуть проводитися як із подружніми парами, так і окремо з чоловіками та жінками. В даному методі всі учасники спілкуються, та ідуть на відкритість у спілкуванні один з одним, що в даному методі є дуже дієво.

Останнім часом практикуються спільні тренінги батьків і дітей. Груповими формами психолога – педагогічної реабілітації є семінари, відеолекторії, зустрічі зі спеціалістам, групи самопомоги тощо.

Соціально – профілактична робота з неблагополучною сім'єю спрямована на запобігання неконструктивній взаємодії між членами сім'ї, різними формами насильства, помилкам у сімейному вихованні, формуванню різних видів хімічної залежності в членів сім'ї, на виявлення потенційно неблагополучних сімей.

Серед основних форм профілактичної роботи можна назвати лекторії, семінари, тренінги, клуби для молодих сімей, тематичні дні, тематичні передачі на радіо та телебаченні тощо.

Соціальний супровід такої сім'ї здійснюється шляхом надання різноманітних форм матеріальної та психологічної допомоги, соціальних послуг, консультування, захисту інтересів сім'ї в органах державної влади.

Отже, кожна неблагополучна сім'я дуже своєрідна, зі своїми конкретними проблемами і відповідно, індивідуальним підходом, що забезпечують соціальні педагоги в своїй соціально – педагогічній роботі: соціальне обслуговування, соціальна реабілітація, соціальна профілактика, соціальне інспектування.

Список використаних джерел

1. Соціально – педагогічна робота з неблагополучною сім'єю : навч. посібн. / за ред. І. М. Трубавіної. К. : ДЦССМ, 2003. 132 с.

2. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи: навч. посібн. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

3. Соціальна робота в Україні: навчальний посібник. / І.Д.Зверева, О.В.Безпалько, С.Я.Марченко та ін.. К.: ДЦССМ, 2004. 256 с.

Топчій О. О.,

студент II курсу магістратури, гр. МСРп-191

Науковий керівник – Вербицька А. В., канд.наук держ.упр.

Національний університет «Чернігівська політехніка»

(м. Чернігів, Україна)

YOUTH UNEMPLOYMENT IN UKRAINE: CHALLENGES AND SOLUTIONS IN THE CONTEXT OF STATE POLICY

The socio-economic phenomenon of unemployment is one of the manifestations of many contradictions that have arisen along with the commercialization of education, market and commercial use of creative work and scientific achievements, depletion of the environment and more. Youth unemployment is a dangerous challenge to the problem of labor market and the inefficient use of human and other resources. In the modern world, the importance of human labor is not leveled, but increases, as work acquires a new creative meaning and social character. In such conditions, the role of labor and creative potential of an individual employee, his education and experience are difficult to overestimate, especially if it is a young person who quickly acquires skills, has a reserve of energy, ideas and inspiration and is able to think outside the box [2].

Unemployment has a negative impact on all members of society. For example, long periods, accompanied by high unemployment, lead to significant negative consequences for the economy and society as a whole. It is clear that unemployed people have lower incomes, so they spend only on necessary goods, which inhibits business development and slows down economic growth. But with high unemployment, even those who have a job spend less because of fears that they may lose it at any time and the desire to save for difficult times.

The imbalance between supply and demand, which currently prevails in the labor market of Ukraine, significantly exacerbates the problem of employment in general, and among young people in particular. As the young generation in the process of finding a job faces such barriers, which are usually unique to this age group, as: lack of experience, social immaturity, insecurity and lack of skills of professional adaptation, mismatch of the first job level and quality of education, high demands of employers to professional competencies of young people and the inconsistency of their requests with real professional responsibilities, etc. All this significantly increases the tension in the labor market among the youth segment, which, on the one hand, is an open, mobile, active, focused, progressive resource that learns quickly and easily adapts to changing changes, but on the other hand, lack of practical skills and professional experience, level its competitiveness in the